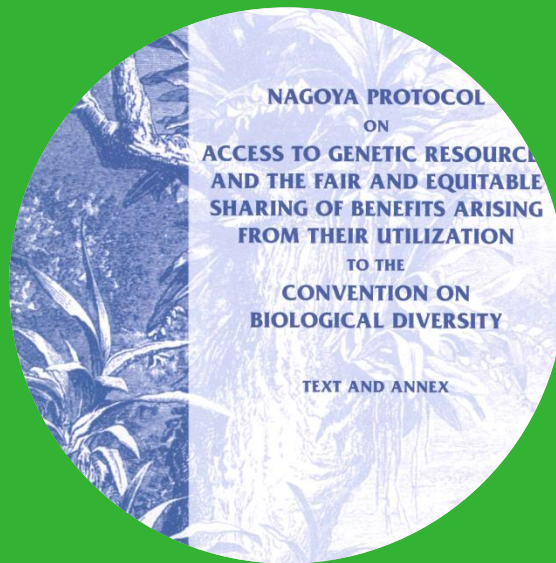

Het Nagoya Protocol

Martin Brink, CGN

8 juni 2017

Deze presentatie

1. Achtergrond
2. Het Nagoya Protocol
3. Implementatie Nagoya Protocol in de EU
4. Nationale wetgeving
5. Conclusies

Deze presentatie

1. Achtergrond

2. Het Nagoya Protocol

3. Implementatie Nagoya Protocol in de EU

4. Nationale wetgeving

5. Conclusies

Wat is ABS?

- **ABS: Access and Benefit Sharing**
  - gaat over de toegang tot genetische bronnen en de verdeling van de voordelen die (kunnen) voortvloeien uit het gebruik van dit materiaal
- **Met andere woorden**
  - je kunt niet meer zomaar genetische bronnen (uit het wild, uit het veld, of uit collecties) meenemen en gebruiken
- **Mogelijke benefits**
  - monetair (royalties, up-front payments)
  - niet-monetair (samenwerking, technology transfer)

Voorbeeld ABS?

- Product
  - extract van kanna (*Sceletium tortosium*) als grondstof voor anti-depressivum ('Zembrin')
- Partners
  - HGH Pharmaceuticals
  - South African San Council (SASC)
  - lokale gemeenschappen
- Access
  - HGH krijgt vergunning om kanna te verzamelen en te exporteren voor onderzoek en commercialisatie
- Benefit-sharing
  - up-front payments en royalties voor SASC en lokale gemeenschappen
  - werkgelegenheid door teelt kanna

Convention on Biological Diversity (1)

■ Ingang

- 29 December 1993

■ Doelen

- behoud van de biologische diversiteit
- duurzaam gebruik van bestanddelen ervan
- eerlijke en billijke verdeling van de voordelen voortvloeiende uit het gebruik van genetische rijkdommen

■ Partijen

- 196 partijen (195 landen + EU)

Convention on Biological Diversity (2)

■ Belangrijke aspecten

- Paradigma verschuiving: genetisch bronnen niet langer gezien als 'heritage of mankind'; in plaats daarvan heeft elk land nationale soevereine rechten op de genetische bronnen in dat land
- Voor toegang tot genetische bronnen is 'prior informed consent' (PIC) nodig van de autoriteiten van het leverende land, tenzij deze anders beslist
- Toegang wordt gegeven op basis van 'mutually agreed terms' (MAT)

Convention on Biological Diversity (3)

- Door CBD (1993) soevereine rechten over genetische bronnen bij landen

- Nationale ABS wet- en regelgeving geïntroduceerd: toegang tot genetische bronnen beperkt
  - Filippijnen (1995)
  - Costa Rica (1998)
  - Brazilië (2001)
  - Zuid Afrika (2004)
  - Kenia (2006)

Deze presentatie

1. Achtergrond

2. Het Nagoya Protocol

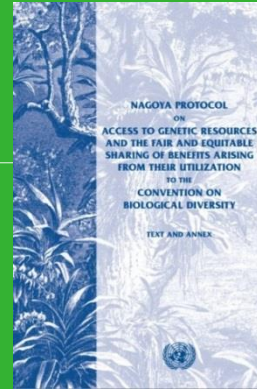
3. Implementatie Nagoya Protocol in de EU

4. Nationale wetgeving

5. Conclusies

Nagoya Protocol (1)

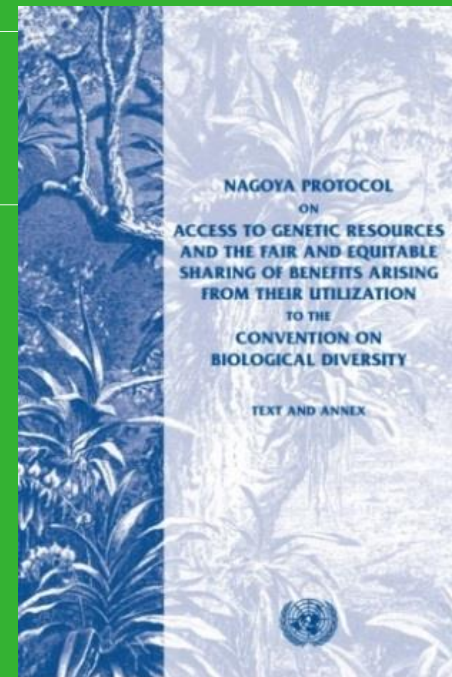

- Ingang
  - 12 oktober 2014
- Protocol bij de CBD
  - uitwerking van de ABS bepalingen van de CBD
- Doel
  - implementatie van de derde doelstelling van de CBD: de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen
- Partijen
  - 96 partijen (95 landen + EU)

Nagoya Protocol (2)

■ Belangrijke elementen

- naleving ('compliance') moet worden gecontroleerd door Partijen waar gebruik plaatsvindt
- leverende landen moeten zorgen voor simpele en transparante procedures
- bepalingen over toegang tot traditionele kennis m.b.t. genetische rijkdommen

ABS landschap

■ 1993: CBD

- nationale soevereiniteit in plaats van 'common heritage'
- basis voor nationale wet- en regelgeving

■ 2014: Nagoya Protocol

- gebruikerslanden: controleren 'compliance' van hun gebruikers
- leverende landen: simpele en transparante procedures

Deze presentatie

1. Achtergrond
2. Het Nagoya Protocol
3. Implementatie Nagoya Protocol in de EU
4. Nationale wetgeving
5. Conclusies

Implementatie Nagoya Protocol in de EU

- Nagoya Protocol is overeenkomst tussen staten
  - Bindend voor “Contracting Parties”
- Nadere wetgeving nodig om bindend te worden voor inwoners
  - EU Verordening 511/2014 (‘EU ABS Verordening’)

EU Verordening 511/2014

- Implementeert het Nagoya Protocol in de EU
- Ingang: 12 oktober 2014
- Belangrijke elementen
  - Gebruikers in de EU moeten kunnen aantonen dat zij hun best gedaan hebben om de wetgeving van 'providing countries' na te leven ('due diligence' / 'passende zorgvuldigheid')
  - Overheden van EU landen moeten de naleving controleren
  - Bij niet-naleving: vervolging in eigen land mogelijk
  - gaat alleen over naleving ('compliance',) niet over toegang ('access') in EU-landen

ABS landschap EU

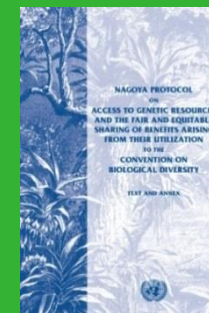
■ 1993: CBD

- nationale soevereiniteit in plaats van 'common heritage'
- basis voor nationale wet- en regelgeving

■ 2014: Nagoya Protocol

- gebruikerslanden: controleren 'compliance' van hun gebruikers
- leverende landen: simpele en transparante procedures

■ 2014: EU ABS Verordening

- EU gebruikers moeten 'passende zorgvuldigheid' betrachten
- EU overheden moeten naleving controleren

EU Uitvoeringsverordening 2015/1866

- Ingang: 2 november 2015
- Geeft meer gedetailleerde regels m.b.t. enkele artikelen van EU Verordening 511/2014:
  - register van collecties (Art. 5)
  - 'due diligence verklaringen': bij het ontvangen van onderzoeksfinanciering; bij het op de markt brengen van een product (Art. 7)
  - toepassing van 'best practices' (Art.8)
- Bijlagen:
  - informatie die moet worden verstrekt
  - modelverklaringen

EU Leidraad (1)

Nadere informatie over toepassingsgebied ('scope') van EU Verordening

Tijd

- van toepassing vanaf 12 oktober 2014

Geografisch

- van toepassing op genetische bronnen uit landen die het Nagoya Protocol geratificeerd en maatregelen voor toegang hebben vastgesteld
- van toepassing op gebruik binnen EU

Persoonlijk

- van toepassing op alle gebruikers van genetische bronnen

Materieel

- van toepassing op gebruik van genetische bronnen en bijbehorende traditionele kennis

EU Leidraad (2)

- Niet in materieel toepassingsgebied (geen 'utilisation')
  - planten en oogsten door landbouwer
  - onderhouden en beheren van een collectie voor natuurbeschermingsdoeleinden, met inbegrip van het bewaren, het uitvoeren van kwaliteits- of fytopathologische controles of het bij ontvangst controleren van materiaal
  - hanteren en opslaan van biologisch materiaal en het beschrijven van het fenotype
  - handel in en uitwisseling als handelsgoederen ('commodities')
  - GR als toetsings- of referentiehulpmiddelen
  - toepassen van biotechnologie waarbij de genetische rijkdom niet tot voorwerp van onderzoek en ontwikkeling wordt (bijv. gebruik van gisten bij brouwen bier)

EU Leidraad (3)

- Wel in materieel toepassingsgebied ('utilisation')
  - beschrijving van een GR gecombineerd met onderzoek van die GR, d.w.z. met het doel om specifieke genetische en/of biochemische eigenschappen te ontdekken
  - veredeling
  - genetische modificatie
  - maken of verbeteren van GR voor gebruik in biotechnologie (bijv. van gisten bij brouwen bier)
  - 'lakmoesproef': als de activiteit leidt tot nieuwe inzichten in de karakteristieken van de GR die (mogelijk) van voordeel kunnen zijn voor de verdere ontwikkeling van producten, is sprake van 'gebruik'

EU Leidraad (4)

- Nog steeds onvoldoende duidelijkheid
  - met name: wat valt onder gebruik? (en dus onder Verordening)

- Ontwikkeling van sectorspecifieke leidraden ('guidance documents') in 2016/2017

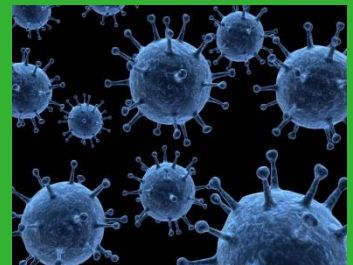
EU sectorspecifieke leidraden (1)

■ Sectoren (start 2016, klaar 2017)

1. farmaceutische sector
2. plantenveredelingsector
3. dierfokkerijsector
4. voedsel- en drankenindustrie
5. biotechnologie-industrie
6. cosmetische sector
7. biocontrol/biostimulants sector

■ Aanvullend (start 2017)

8. publieke onderzoeksinstituten
9. collectiehouders

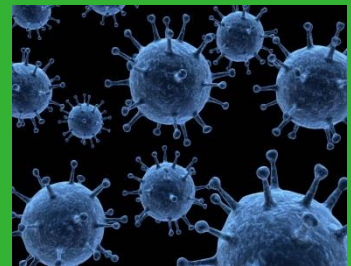

EU sectorspecifieke leidraden (2)

■ Methodologie

1. Guidance Development Group (GDG) met 6-10 leden gevormd voor elke sector: maakt draft 1; komt een keer bij elkaar
2. Workshop met vertegenwoordigers van de sector en ABS autoriteiten van EU landen: bespreking van draft 1
3. Oproep tot geschreven commentaar: draft 2
4. Draft 2 besproken in ABS Consultation Forum
5. Draft 3 ingediend bij EC
6. EC bespreekt draft 3 met EU-lidstaten
7. EC publiceert definitieve leidraden

■ Werk in uitvoering!

EU sectorspecifieke leidraden (3)

- Belangrijke 'unresolved issues' die nu op tafel liggen
  - in geval van initiële screening van een groot aantal genetische bronnen: PIC en MAT nodig voor elke accessie, of alleen voor de uiteindelijk geselecteerde accessies?
  - vallen commerciële variëteiten onder de Verordening?
  - vallen gemodificeerde derivaten onder de Verordening?
  - vallen micro-organismen in en op het menselijk lichaam ('human biome') onder de Verordening?
  - subcontractors en service providers
  - wanneer eindigt gebruik ('cut-off point')?
  - valt het gebruik van digital sequence information (DSI) onder de Verordening?

ABS landschap EU

- CBD

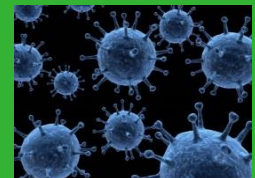
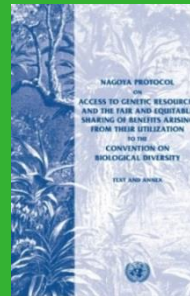

- Nagoya Protocol

- EU wetgeving

EU ABS Verordening
EU Uitvoeringsverordening
EU Leidraad
EU sectorspecifieke leidraden

Deze presentatie

1. Achtergrond
2. Het Nagoya Protocol
3. Implementatie Nagoya Protocol in de EU
4. Nationale wetgeving
5. Conclusies

- Wet implementatie Nagoya Protocol
  - nationale implementatie van Nagoya Protocol in NL
  - ingang: 23 april 2016
  - Bevoegde Nationale Autoriteit ('Competent National Authority'): Ministerie van Economische Zaken
  - toezichthouder: Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
  - Nationaal Contactpunt ('National Focal Point'): CGN

Nationale wetgeving (1)

- Sancties en straffen:

“in geval het gaat om een misdrijf kan een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaar, een taakstraf of een geldboete van de vijfde categorie worden opgelegd. Dit is € 81.000,- voor personen en € 810.000,- voor rechtspersonen. Als het gaat om een overtreding, kan hechtenis van ten hoogste één jaar, een taakstraf of een geldboete van de vierde categorie worden opgelegd. Het gaat dan om € 20.250,- voor personen en € 81.000,- voor rechtspersonen.”

- Toegang tot genetische bronnen in Nederland is niet gereguleerd: geen PIC nodig

ABS landschap

- CBD

- Nagoya Protocol

- EU wetgeving

Verordening 511/2014
Uitvoeringsverordening
EU Leidraad
Sector specifieke leidraden

- Nationale wetgeving

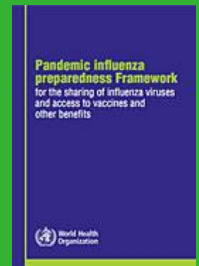
Gebruikers in NL

- gespecialiseerde internationale instrumenten

- International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (ITPGRFA)

- Pandemic Influenza Preparedness (PIP) framework

Deze presentatie

1. Achtergrond
2. Het Nagoya Protocol
3. Implementatie Nagoya Protocol in de EU
4. Nationale wetgeving
5. Conclusies

Conclusies

1. Sinds 29 december 1993 (CBD) is sprake van nationale soevereiniteit over genetische bronnen
  - nationale toegangswetgeving kan van toepassing zijn
2. Sinds 12 oktober 2014 zijn Nagoya Protocol en EU ABS Verordening van kracht
  - gebruikers moeten 'due diligence' betrachten om ervoor te zorgen dat zij GR legaal verkrijgen
  - 'compliance' gecontroleerd door EU-lidstaten
  - access niet geregeld op EU niveau
3. De geografische, tijds- en persoonlijke scope van de EU Verordening zijn duidelijk, maar de materiële scope ('wat is gebruik') is nog onderwerp van discussie

